

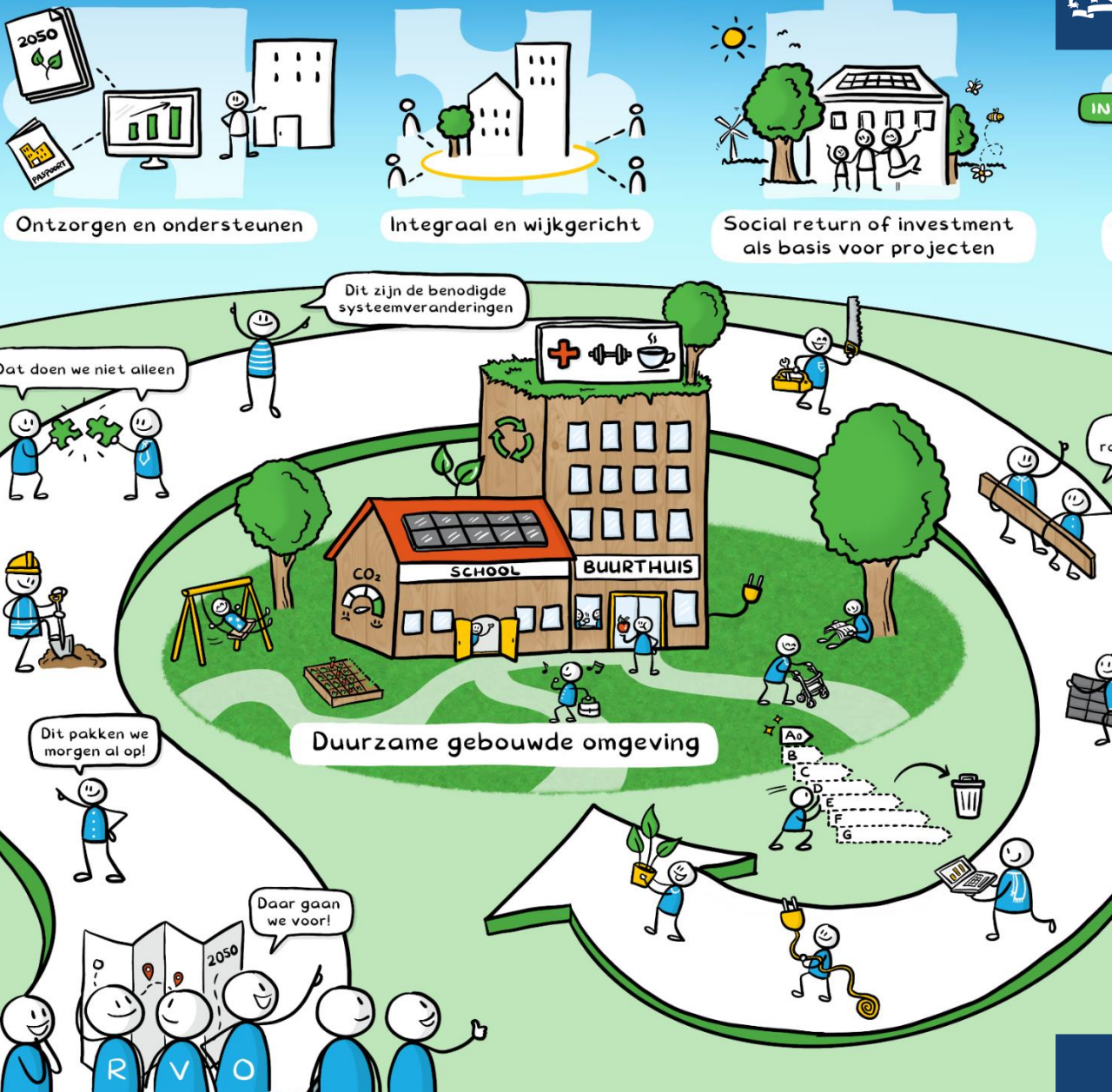
Verduurzaming maatschappelijk vastgoed

Ryanne Pisa & Kirsten van Muijden, RVO

EVZ CO2-routekaart Roadshow

12 november 2024

Verduurzaming maatschappelijk vastgoed

Beleid, Wet- en regelgeving & regelingen vanuit de overheid

Kirsten van Muijden, Ryanne Pisa

Achtergrond Klimaatbeleid

- Klimaatakkoord (2019)
- Programma versnelling verduurzaming gebouwde omgeving (2022)
 - Sectorale routekaarten
- Beleid en regelgeving vanuit Europa

BESPAKEN
BELEIDS
PROGRAMMA
VERSNELLING
VERDUUR-
ZAMING
GEBOUWDE
OMGEVING
VERBETTEREN

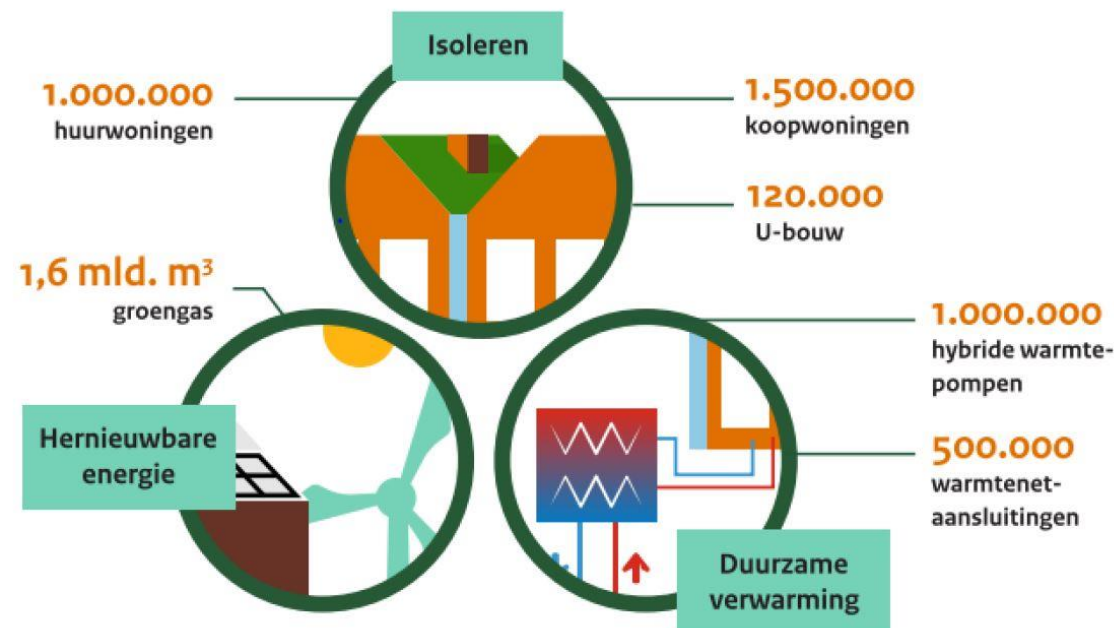
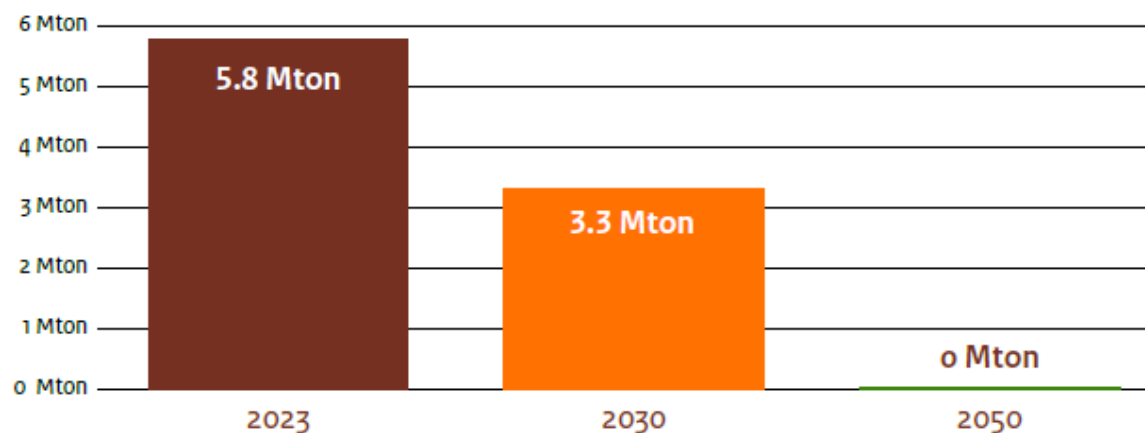

Nationale doelstellingen

- 100% aardgasvrij én een circulaire economie in Nederland in 2050
- Alle gebouwen zijn zero emission buildings (ZEB) in 2050
- Utiliteitsbouw: CO₂-uitstoot wordt beperkt tot 3,3 Mton restemissies in 2030, 0Mton in 2050

Doelstelling reduceren CO₂-uitstoot door utiliteitsgebouwen

Nationale doelstellingen

*Collectief of individueel van
aardgas overstappen op duurzame energie*

*1 miljoen utiliteitsgebouwen gebruiken een derde
van de energie in de gebouwde omgeving*

*Met utiliteit waarde toevoegen aan de omgeving
door efficiënt gebruik van gebouwen en
de verbinding met natuur of wijkontwikkeling*

Aanpak Utiliteitsbouw - Maatschappelijk vastgoed

- > Normeren
- > Beprijzen via energiebelasting
- > Subsidiëren
- > Ondersteunen via ontzorgingsprogramma's
- > Financieren via fonds of bank

Aanpak Utiliteitsbouw - Maatschappelijk vastgoed

- > **Normeren**
- > Beprijzen via energiebelasting
- > Subsidiëren
- > Ondersteunen via ontzorgingsprogramma's
- > Financieren via fonds of bank

Normering – wat verwachten we?

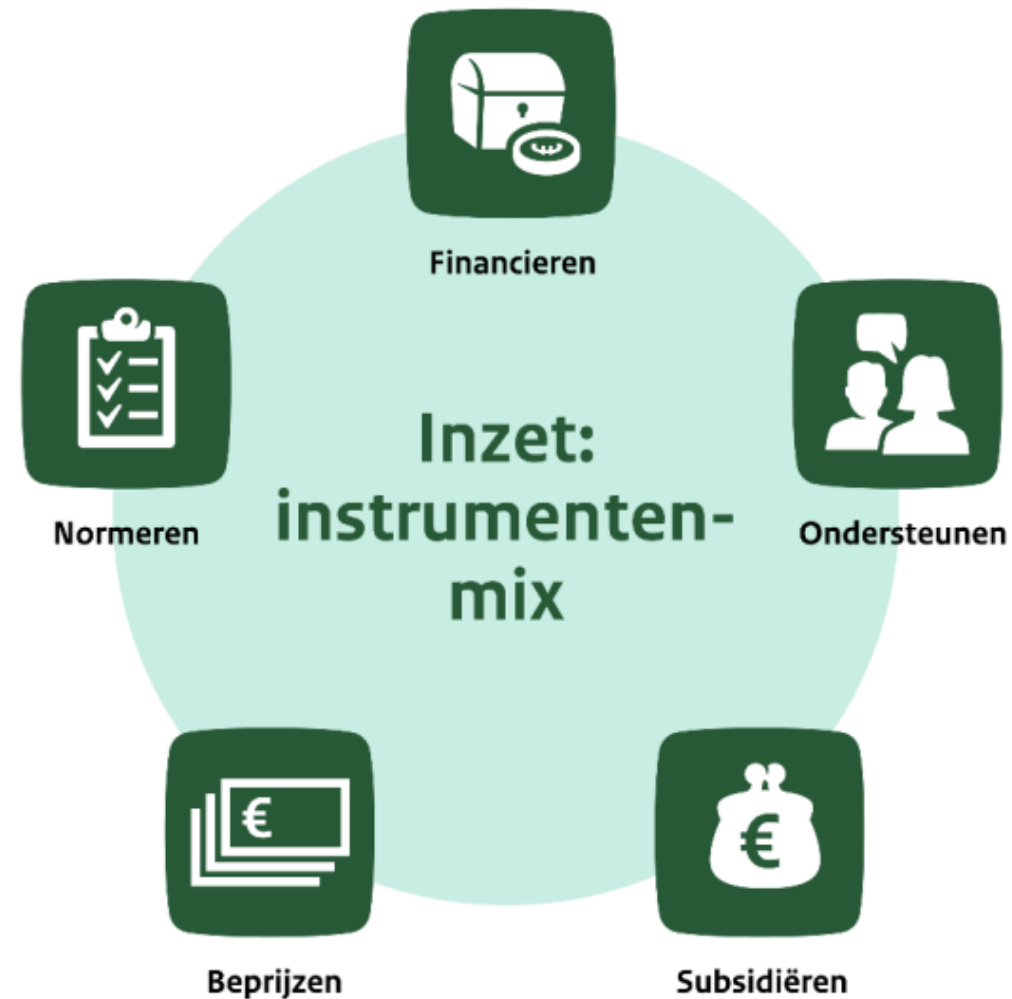
Europese richtlijnen

- Energy Efficiency Directive (EED)
 - Aanvullende energiebesparingsdoelstellingen voor overheidsinstanties
- Renewable Energy Directive (RED)
 - Voorbeeldrol voor overheidsinstanties bij hernieuwbare energie
- Energy Performance of Buildings Directive (EPBD)
 - ENG eisen voor nieuwbouw vanaf 2030
 - Uitfaseren 16% en 26% slechtste gebouwen in 2030 en 2033 (MEPS)
 - Verplichting voor zonne-energie installaties op bestaande gebouwen
 - Eisen voor het aantal laadpalen en fietsenstallingen bij een gebouw
 - Uitbreiding verplichting van Gebouwautomatiserings- en controlesystemen naar >70kW

Aanpak Utiliteitsbouw - Maatschappelijk vastgoed

- > Normeren
- > **Beprijzen via energiebelasting**
- > Subsidiëren
- > Ondersteunen via
ontzorgingsprogramma's
- > Financieren via fonds of bank

Beprijzen

- Aardgas wordt duurder
- Elektriciteit wordt minder duur

Technisch uitgangspunt tariefaanpassingen energiebelasting						
Aardgas (excl. btw) in cent/m ³ (prijspeil 2023)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0 - 800 m ³	48,98	48,98	48,98	48,98	48,98	48,98
800 - 170.000 m ³	67,2	68,6	69,6	70,6	73,6	74,3
170.000 - 1.000.000 m ³	28,9	41,4	44,9	50,5	57,5	57,8
1.000.000 - 10.000.000 m ³	18,7	29,0	32,3	37,8	45,3	45,5
> 10.000.000 m ³	4,9	4,8	5,1	5,5	6,1	7,2
Waterstof (excl. btw) in cent/m ³ (prijspeil 2023)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0 - 800 m ³	-	18,9	10,0	10,0	10,0	10,0
800 - 170.000 m ³	-	18,9	100	10,0	10,0	10,0
170.000 - 1.000.000 m ³	-	18,9	10,0	10,0	10,0	10,0
1.000.000 - 10.000.000 m ³	-	10,8	10,0	10,0	10,0	10,0
> 10.000.000 m ³	-	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Elektriciteit (excl. btw) in cent/kWh (prijspeil 2023)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0-2900 kWh	9,08	7,90	7,36	6,96	6,49	6,59
2.900- 10.000 kWh	9,08	7,90	7,36	6,96	6,49	6,59
10.000 - 50.000 kWh	6,12	5,69	3,00	3,00	3,00	3,00
50.000 - 10.000.000 kWh	3,47	3,25	3,00	3,00	3,00	3,00
>= 10.000.000 kWh	0,30	0,28	0,27	0,27	0,27	0,27

Aanpak Utiliteitsbouw - Maatschappelijk vastgoed

- > Normeren
- > Beprijzen via energiebelasting
- > **Subsidiëren**
- > Ondersteunen via ontzorgingsprogramma's
- > Financieren via fonds of bank

Subsidiëren

- Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed (DUMAVA)
 - Integrale projecten – 30% van de projectkosten, het energieadvies en de energielabel samen (minimaal 25k, max. 1,5 miljoen)
 - Losse maatregelen – 20% van de projectkosten, het energieadvies en de energielabel samen (minimaal 5k kosten, max. 1,5 miljoen)
 - Nieuwe tranche in 2025
- Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE)
- Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++)
- Energie-investeringsaftrek (EIA)
- Milieu-investeringsaftrek (MIA) en Willekeurige afschrijving milieu-investeringen (VAMIL)
- Lokale of regionale subsidies

Aanpak Utiliteitsbouw - Maatschappelijk vastgoed

- > Normeren
- > Beprijzen via energiebelasting
- > Subsidiëren
- > **Ondersteunen via ontzorgingsprogramma's**
- > Financieren via fonds of bank

Ondersteunen

- Ontzorgingsprogramma's:
 - Maatschappelijk vastgoed – provinciaal programma
 - > eerstelijnszorg en zorginstellingen met max. 10 gebouwen (ziekenhuizen uitgezonderd)
 - MKB – provinciaal programma
 - (Rijks)monumenten – Via monumenten.nl/restauratiefonds
- Kennis & innovatieplatform verduurzaming maatschappelijk vastgoed

Kennis- en innovatieplatform verduurzaming maatschappelijk vastgoed (KIP-mv)

Het KIP-MV biedt handvaten (tools/handreikingen/praktijkvoorbeelden) per sector

- Zorg: [Expertisecentrum Verduurzaming Zorg \(EVZ\)](#)
- Sport: [Kenniscentrum Sport en Bewegen](#)
- Onderwijs (PO & VO): [Kenniscentrum Ruimte-OK](#)
- Gemeenten: [Rijksdienst voor Ondernemend Nederland \(RVO\)](#), vanaf 2025 de VNG
- Onderwijs (mbo, hbo, wo): [RVO](#)
- Sector-breed:
 - Monumenten: [Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed \(RCE\)](#)
 - Maatschappelijk Verantwoord Inkopen: [PIANOo](#)

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

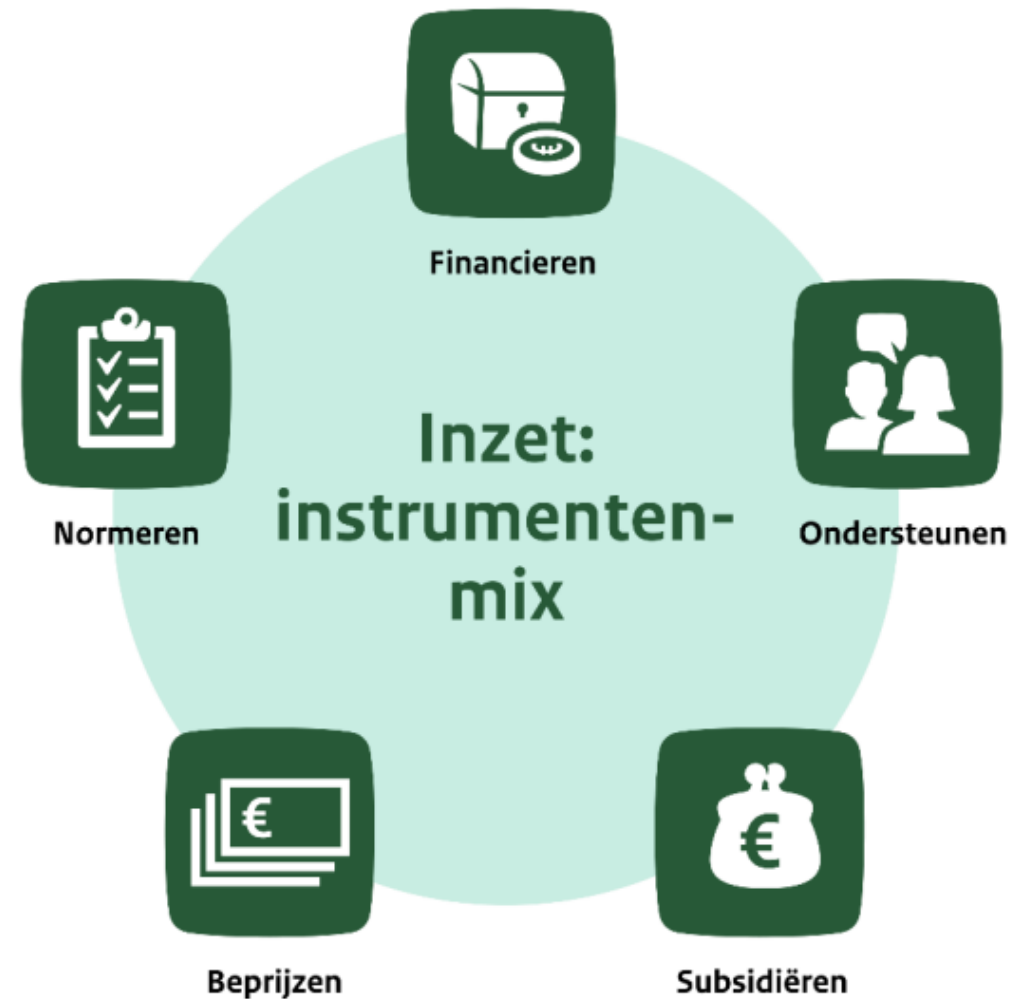

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aanpak Utiliteitsbouw - Maatschappelijk vastgoed

- > Normeren
- > Beprijzen via energiebelasting
- > Subsidiëren
- > Ondersteunen via
ontzorgingsprogramma's
- > **Financieren via fonds of bank**

Financierien

- Via de eigen bank
 - Lening
 - Borgstelling MKB-Kredieten Groen (zorg buiten de basis zorgverzekering)
 - Regeling Groenprojecten
- Waarborgfonds voor de zorgsector
- BNG duurzaamheidsfonds
- Regionale energiefondsen
- Nationaal Restauratiefonds

Vragenronde

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Bedankt!

Kirsten van Muijden & Ryanne Pisa

<https://www.rvo.nl/maatschappelijkvastgoed>

maatschappelijkvastgoed@rvo.nl